

Pál Mihály gyömrői szobrász beszéde.

Róla szeretnék beszélni, Szántay Györgyről, de elkerülhetetlen, hogy ne szóljak magamról is. Ismeretségünk és barátságunk egyidőben kezdődött: 1963. július 3-án éjszaka egy elodázhatatlanul sürgős fogászati beavatkozás alkalmával, és tart ma is, közelítve a fél évszázadot.

Az időnkivüliség nem szab határt a barátságunknak!

Sorsunk, az ember sorsa; változások sora. „Az emberi élet összefoglaló képe”. Isten személyre szabott próbája!

Egy évben születünk 1936-ban, én áprilisban, Ő októberben, huszonkilencedikén. Ő Kuncsorbán, én Gyömrőn. Édesapja főjegyző volt és gazdálkodó. Az én Apám szobrász. Mindkettőnknek három testvére volt, és még a nemi megoszlás is megegyezett: három fiú és egy lány! A szülők harmonikus házasságban éltek, fel tudták nevelni gyermekeiket, iskoláztatták őket. Gyermekkorunkat a háború árnyékolta be, a későbbi inséges évek, és a jövő kilátástalansága nehezítette.

Az elemi iskolában egyidőben imádkoztuk, Gyuri Kuncsorbán, én Gyömrőn „Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek az Isteni örök igazságban, hiszek Magyarország feltámadásában”, aztán egy „Szebb jövőt” kiáltással indultunk hazafelé-

1944 nyarán megkezdődött Budapest bombázása, a rádióban naponta többször is felhangzott a félelmetes „achtung – achtung – figyelem, figyelem! Lichtspiele – Karcag – Rahó! ... légiveszély! és jöttek kötelékben az angol repülők Budapestet bombázni. Úgy képzelem, hogy Gyuri Kuncsorbán, én Gyömrőn szedegettem a repülőgépekről kiszórt sztaniol csíkokat, amit a vadászpilóták szórtak le a rádióhullámok zavarására... Gyuri Kuncsorbán az udvaron, a nagy fiúk takarásában nézte a „csillogó testű bombázó szörnyek” vonulását felénk. Talán húsz perc múlva én már közletről láthattam, ahogy ezek a szörnyek fejünk felett mélyrepülésben kioldják bombáikat és füstbe, lángba, halálba borítják Pestszentimrét és Kispestet!

Mindketten már idős korunkban megírjuk emlékeinket. Gyuri könyvének címe a „Ködbe vesző múlt”, én „Lepergett múlt, lepergett jelen” címet adtam könyvemnek. A fentebb leírt háborús emlék-morzsa egymástól távol történtek, de mégis közös az emlék, egybehangzó; amit az is bizonyít, hogy a könyvemben leírt emlékeimhez legjobban megfelelő szavakat hol az Ő, hol az én könyvemből választottam, mintha mindezt együtt éltük volna át.

Pál Mihály